

Chicago a însemnat o pauză în călătoria mea, o reluare a identității mele și a situației fericite de familist. Soția mea sosise cu avionul, venind din Est, în vederea scurtei sale vizite. Eram încântat de această schimbare, de revenirea la viața mea obișnuită, la un cadru pe care mă puteam bizui – dar în acest punct încep să întâmpin dificultăți pe plan literar.

Chicago a însemnat o rupere a continuității. Acest lucru este permis în viață, dar nu atunci când scrii. Așa că am să las Chicago deoparte, pentru că reprezintă o abatere din drum, de la proiectul meu inițial. În timpul călătoriei, pauza făcută la Chicago a fost un lucru plăcut și benefic; în ce privește scrisul, n-ar face decât să strice unitatea.

Când a sosit momentul să ne spunem la revedere, am fost nevoit să trec din nou prin aceeași singurătate chinuitoare a omului pierdut și n-a fost deloc mai puțin dureros decât prima dată. Se pare că nu există altă cură pentru singurătate decât să fii singur.

Sentimentele lui Charley erau împărțite în trei: supărare pe mine pentru că-l părăsisem, fericire s-o vadă din nou pe Rosinanta și fudulie pură pentru cum arăta. Pentru că pudelul Charley, după ce-i tuns, ferchezuit și spălat, este la fel de încântat de sine ca un bărbat după ce-a trecut pe la un croitor bun sau ca o femeie proaspăt fardată, după o vizită la un salon de înfrumusețare, toți fiind încredințați că

pot arăta mereu astfel. Picioarele lui Charley, ca niște coloane bine pieptănate acum, păreau a fi niște obiecte de preț, calota de blană, de culoare albastru-argintiu, de pe cap, arăta ștregărească, în plus își flutura mândru și pomponul din coadă, ca un șef de orchestră bagheta. O bogăție de mustață pieptănată și tăiată cu artă îi dădea aerul unui fante francez din secolul al XIX-lea și, accidental, îi masca dinții încălecați din față. Întâmplător, eu știu cum arată fără atâta sclifoseală. Într-o vară, când blana îi crescuse mare, încâlcită și arăta murdară, mirosind a mucegai, l-am tuns la piele. Sub acele solide turnuri sunt niște picioare ca fusul de subțiri și cam strâmbe; după ce dispăruse blana groasă de pe piept, îi puteai vedea atârnând burta de câine aflat la vârsta a doua. Poate că Charley își cunoaște defectele ascunse, dar n-o arată. Dacă haina îl face pe om, atunci blana ferchezuită îl face pe pudel. Se ținea drept și mândru în scaun, la bordul Rosinantei, dându-mi de înțeles că iertarea nu era imposibilă, dar că va trebui să mă silesc s-o capăt.

E un pungaș și o știe foarte bine. Odată, când băieții noștri erau mici și îi trimiseserăm într-o tabără de vară, le-am făcut nesuferita vizită părintească. Tocmai când ne pregăteam să plecăm, o doamnă, mama unui copil de-acolo, ne-a spus că trebuia să se facă repede nevăzută pentru ca pe fiul ei să nu-l apuce o criză de isterie. Făcându-și curaj, cu buzele tremurând, a luat-o la picior orbește, spre ieșire, ascunzându-și sentimentele pentru a-și salva copilul. Băiatul s-a uitat după ea cum pleacă și apoi, cu un infinit suspin de ușurare, s-a întors la gașca lui de prieteni și la jocurile lor, conștient că-și interpretase bine rolul. Prin urmare, sunt convins că, la cinci

minute după ce plecasem eu de la canisă, Charley își găsisse prieteni noi și făcuse toate aranjamentele necesare ca să dispună de tot confortul. Totuși, într-o privință, Charley nu se prefăcea. Era cu adevărat încântat să pornească din nou la drum și, timp de câteva zile, a constituit un ornament prețios în vitrina acestei călătorii.

Illinois ne-a întâmpinat cu o frumoasă zi de toamnă, parcă special croită pentru noi, răcoroasă și cristalină. Am înaintat repede spre nord, spre Wisconsin, străbătând un nobil ținut presărat cu câmpuri bogate și cu arbori falnici, o zonă rurală pentru oameni așezați, curată și cu garduri albe, dar am sentimentul că este subvenționată de venituri obținute în altă parte. Nu îmi lăsa impresia că avea forța să se întrețină pe sine și pe proprietarii săi. Mai degrabă, arăta ca o femeie frumoasă care necesită sprijin și soluții furnizate de alții pentru a se menține. Totuși acest lucru nu face ca zona să fie mai puțin încântătoare – dacă îți dă mâna să locuiești acolo.

Este posibil, ba chiar probabil, să ți se spună un adevăr despre un loc, să-l accepți, să-l poți constata, dar în același timp să rămâi surprins, nutrind senzația că nu știi nimic despre el. Nu mai fusesem niciodată în Wisconsin, deși toată viața mea auzisem vorbindu-se despre acest stat, mâncasem brânzeturi făcute acolo, unele din ele chiar dintre cele mai bune din lume. Văzusem și fotografiile ale sale, la fel ca toată lumea. Atunci, de ce-am rămas atât de surprins de frumusețea acestei regiuni, cu variatele sale câmpuri și dealuri, păduri și lacuri? Înclin să cred că în mintea mea avusesem imaginea unei pășuni imense, pline de vaci păscând, datorită enormelor cantități

de lapte produse acolo. N-am mai văzut niciodată o zonă cu alternanțe atât de rapide și, pentru că era ceva neașteptat, totul îmi stârnea numai încântare. Nu știu cum arată în alte anotimpuri – poate că verile duduie de arșiță, iernile poate că gem sub gerul teribil – dar, când am văzut acea regiune pentru prima și singura dată, la începutul lui octombrie, văzduhul strălucea ca untul în lumina soarelui, nu încețoșat, ci plin de limpezime, astfel că fiecare copac înveșmântat în promoroacă se detașa precis de oricare altul; similar, coamele dealurilor nu păreau că fac un corp comun, cum se-ntâmplă de obicei, ci fiecare își avea propriul contur. Razele soarelui păreau a penetra substanțele solide, astfel că lucrurile arătau ca iluminate din interior, apărându-mi translucide și dându-ne impresia că vedeam în profunzimea lor. Am mai văzut o astfel de lumină numai în Grecia. Îmi amintesc acum că mi se spusese că Wisconsin e o minunăție de stat, dar acele vorbe nu mă pregătiseră deloc pentru ceea ce aveam în fața ochilor. Era o zi magică. Pământul își revărsa peste tot bogăția, vacile grase și porcii lucind în soare, pe fundalul pășunilor verzi, în timp ce în fermele mai mici știuleții de porumb erau adunați în grămezi, sub adăpostul prelatelor, așa cum se cuvine, și peste tot era o abundență de dovleci.

Nu știu dacă în Wisconsin se organizează un festival al brânzei, dar eu, ca mare amator de brânză, consider că ar trebui. Brânza era pretutindeni: centre de comercializare a brânzei, cooperative de fabricare a brânzei, prăvălii și tarabe unde se vindea brânză, chiar și înghețată din cremă de brânză. Puteam crede că e posibil orice după ce-am zărit mai multe panouri făcând reclamă șvaițerului glasat.

E trist că nu m-am oprit să gust așa ceva. Așa că acum nu-i pot convinge pe alții că există, că n-am scornit eu așa ceva.

La marginea drumului am văzut o clădire foarte mare, a celui mai important distribuitor de scoici din lume – și asta în Wisconsin, care nu mai văzuse marea din epoca precambriană. Dar Wisconsin este doldora de tot felul de surprize. Auzisem de dolinele din Wisconsin, dar nu mă așteptasem la acel ținut ciudat, dăltuit în epoca glaciară, o zonă stranie, cu pânze lucitoare de ape și cu roci modelate de vreme, negre și verzui. Ai fi putut crede că visezi, că ai în față imagini de pe o altă planetă, pentru că zona are o calitate nepământească, străină, în ea rămânând gravate niște timpuri când lumea se afla la începuturile sale și era mult diferită. Deși, înfipite la marginea acelor ape de vis, puteai vedea niște urme lăsate de timpurile noastre: moteluri, tarabe cu hotdog, negustori vânzând lucruri ieftine, mediocre, stridente, atât de apreciate de turiștii verii. Toate aceste rămășițe ale civilizației noastre erau acum închise, cu obloane ferecate pentru iarnă și, chiar dacă ar fi fost deschise, am dubii că ar fi putut risipi farmecul dolinelor.

Seara am oprit în vârful unui deal, într-un popas pentru camioane, însă unul mai special. Aici trăgeau imense trailere folosite la transportul vitelor și erau curățate de reziduurile lăsate de ultima lor încărcătură. Se adunaseră în acel loc adevărați munți de bălegar, deasupra roind nori de muște. Charley cerceta încântat locul, adulmecându-l extatic, ca o americană într-un magazin de parfumuri franțuzești. Nu mă simt în stare să-l critic pentru gusturile sale. Unii indivizi preferă un lucru, alții, un altul. Mirosul

era puternic și pământesc, dar n-aș spune că degustător.

Pe când se înnopta tot mai tare, m-am plimbat cu Charley printre acești munți, care-i stârneau atâta plăcere, până-n vârful dealului și am privit în jos, spre mica vale. Priveliștea m-a înfiorat. Aveam impresia că, din cauza șofatului, mi se deformase vederea, tulburându-mi-se totodată mintea, pentru că pământul negru de dedesubt părea că se mișcă și pulsează și respiră. Nu era apă, dar făcea valuri ca un lichid întunecat la culoare. Am coborât repede dealul, să descifrez enigma. Întreaga vale era acoperită cu un covor de curcani, mi se părea că sunt milioane – atât de înghesuiți, că nu se mai vedea pământul. Am răsuflat ușurat. Desigur, erau crescuți ca să fie sacrificați de Ziua Recunoștinței.

Curcanii au obiceiul să se adune laolaltă pentru a-și petrece noaptea. Îmi aduc aminte cum, în timpul copilăriei mele petrecute la fermă, curcanii se strângeau și își petreceau noaptea agățați maldăre, în chiparoși, feriți de pisicile sălbătice și de coioți. E singurul indiciu, după câte știu, că ar fi dotați cu un dram de istețime. Să-i cunoști nu înseamnă să-i admiri, fiindcă sunt îngâmfați și isterici. Stau înghesuiți în grupuri vulnerabile și apoi îi lovește panica la orice zgomot. Sunt predispuși la toate bolile celorlalte păsări, plus cele inventate special pentru ei. Curcanii par să aibă o tipologie maniaco-depresivă, acum bolborosind cu mărgelile de pe piept înroșite, coada evantai și scuturându-și aripile în atitudinea tipică de bravadă amoroasă, pentru ca în clipa următoare să fie loviți de lașitate și să dea buzna înfricoșăți unii peste alții. E greu de crezut că sunt înrudiți cu verii lor sălbatici, mult mai isteți și mai